

สรุปการเรียนรู้การอบรม

ตามหลักสูตรผู้ช่วยคนพิการ พ.ศ. 2555 ภาคทฤษฎี

(จำนวน 24 ชั่วโมง)

กองส่งเสริมสิทธิและสวัสดิการคนพิการ

กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

ความเชื่อมโยงพันธกรณี กฎหมาย ยุทธศาสตร์ และนโยบายที่เกี่ยวข้อง

กรอบพันธกรณีระหว่างประเทศ

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ (CRPD)

รัฐภาคีมีต่อพันธกรณีที่จะต้องขจัดการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการในทุกรูปแบบ ทั้งด้านกฎหมาย การปกครอง และการปฏิบัติต่างๆ

Sustainable Development Goals (SDGs) เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

การพัฒนาที่ครอบคลุมทุกมิติที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของมนุษย์ ตามกรอบความคิดที่มองการพัฒนามิติของเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม 17 เป้าหมาย

แผนแม่บทอาเซียน พ.ศ.2568

ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคนพิการทุกมิติ มีความเสมอภาค และทำให้คนพิการ ครอบครัว ผู้ช่วยเหลือ และผู้ดูแลคนพิการ มีคุณภาพชีวิตที่สูงขึ้น

- เคารพในศักดิ์ศรี
- ความเสมอภาคของโอกาส
- ไม่เลือกปฏิบัติ
- การเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้
- มีส่วนร่วมในสังคม
- ความเสมอภาคระหว่างชายและหญิง
- เคารพความแตกต่าง
- ยอมรับขีดความสามารถที่พัฒนาได้

ยุทธศาสตร์อินชอน "ทำสิทธิให้เป็นจริง" สำหรับคนพิการในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก

- ขยายโอกาสการจ้างงาน
- ส่วนร่วมทางการเมือง
- เข้าถึงสภาพแวดล้อมทางกายภาพ
- การคุ้มครองทางสังคม
- ขยายการศึกษา
- ความเท่าเทียมทางเพศ
- คนพิการกับการจัดการภัยพิบัติ
- การปรับปรุงข้อมูลด้านคนพิการ
- ปรับกฎหมายให้สอดคล้องกับ CRPD
- พัฒนาความร่วมมืออนุภูมิภาค/ภูมิภาค

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี

ข้อ 3 ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน
ข้อ 4 ด้านการสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันในสังคม

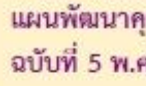
แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฉ. 12

ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์
ยุทธศาสตร์ที่ 2 สร้างความเป็นธรรมลดความเหลื่อมล้ำในสังคม

แผนการปฏิรูปประเทศด้านสังคม

- กองทุน
- ศูนย์บริการ
- สิ่งอำนวยความสะดวก

แผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2560-2564

วิสัยทัศน์ "คนพิการเข้าถึงสิทธิได้จริง ดำรงชีวิตอิสระ ในสังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันอย่างยั่งยืน"

**** ยุทธศาสตร์ EQUAL เท่าเทียม ****

1. Empowerment เสริมพลังคนพิการและองค์กรด้านคนพิการให้มีศักยภาพและความเข้มแข็ง
2. Quality Management พัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการ ขจัดการเลือกปฏิบัติ เพื่อให้คนพิการเข้าถึงสิทธิได้จริง
3. Understanding เสริมสร้างความเข้าใจและเจตคติเชิงสร้างสรรค์ต่อคนพิการและความพิการ
4. Accessibility สร้างสภาพแวดล้อมและบริการสาธารณะที่ทุกคนเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้
5. Linkage ส่งเสริมการบูรณาการเครือข่ายและสร้างการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการอย่างยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ พม. 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580)

วิสัยทัศน์ : สร้างสังคมดี คนมีคุณภาพ

พัฒนาศักยภาพคน ครอบครัว ชุมชนให้มีความเข้มแข็งและสร้างระบบที่เอื้อต่อการพัฒนาคนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี

สร้างหลักประกันทางสังคมที่ครอบคลุมและเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ

ส่งเสริมภาคีเครือข่ายอย่างเป็นระบบสู่การเป็นหุ้นส่วนทางสังคม

ยกระดับองค์กรสู่การเป็นผู้นำทางสังคม

ยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง

แผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2562 - 2566

เป้าหมาย : สังคมไทยเป็นสังคมที่ส่งเสริม สิทธิเสรีภาพและความเท่าเทียม โดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ขับเคลื่อนสิทธิมนุษยชนอย่างบูรณาการทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจและภาคประชาสังคม เพื่อนำไปสู่สังคมที่พัฒนา

10 ด้าน

- สาธารณสุข
- ศึกษา
- ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- ที่อยู่อาศัย
- ขนส่ง
- เศรษฐกิจ
- สิทธิมนุษยชน
- การเมืองการปกครองและความมั่นคง
- ข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยี
- กระบวนการยุติธรรม

12 กลุ่มเป้าหมาย

- เด็กและเยาวชน
- ผู้สูงอายุ
- สตรี
- ผู้พิการ
- เกษตรกรและแรงงาน
- ผู้ป่วย
- ชาติพันธ์
- ผู้ต้องขัง
- หลากหลายทางเพศ
- นักปกป้องสิทธิมนุษยชน
- ผู้พ้นโทษ - ผู้เสียหาย/เหยื่อ/พยาน

แผนยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ 3 (พ.ศ. 2560 - 2564)

ยุทธศาสตร์ที่ 1 สร้างสังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต
ยุทธศาสตร์ที่ 2 ยกระดับเจตจำนงทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริต
ยุทธศาสตร์ที่ 3 สกัดกั้นการทุจริตเชิงนโยบาย
ยุทธศาสตร์ที่ 4 พัฒนาระบบป้องกันการทุจริตเชิงรุก
ยุทธศาสตร์ที่ 5 ปฏิรูปกลไกและกระบวนการการปราบปรามการทุจริต
ยุทธศาสตร์ที่ 6 ยกระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต ของประเทศไทย

ยุทธศาสตร์ พก

วิสัยทัศน์ พก. : เป็นองค์กรหลักในการขับเคลื่อนและส่งเสริมให้คนพิการเข้าถึงสิทธิ สวัสดิการ อย่างทั่วถึงและเท่าเทียม สู่ระดับสากล

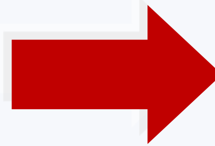
ยุทธศาสตร์ พก.

ยุทธศาสตร์ที่ 1 (Development) พัฒนานโยบายและการบริหารจัดการด้านคนพิการให้มีผลสัมฤทธิ์และมีธรรมาภิบาล
ยุทธศาสตร์ที่ 2 (Empowerment) เสริมพลังคนพิการให้เข้าถึงสิทธิ สวัสดิการ และสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างเท่าเทียม
ยุทธศาสตร์ที่ 3 (Participation) เสริมสร้างการมีส่วนร่วมและความเข้มแข็งขององค์กรด้านคนพิการและเครือข่าย

สิทธิตามกฎหมายคนพิการ

การฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ ให้การช่วยเหลือ คนพิการและผู้ดูแลคนพิการ ในรูปแบบการสงเคราะห์

ส่งเสริมสิทธิและสวัสดิการ สิ่งอำนวยความสะดวกบริการสาธารณะของรัฐให้คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้

กุญแจสู่สิทธิและสวัสดิการคนพิการ

มาตรา 19 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2556 ได้กำหนดเพื่อประโยชนในการได รับสิทธิตามมาตรา 20 คนพิการอาจยื่นคำขอมีบัตร ประจำตัวคนพิการตอนายทะเบียนกลางหรือนายทะเบียนจังหวัด ณ สำนักงานทะเบียนกลาง สำนักงาน ทะเบียนจังหวัด หรือสถานที่อื่นตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

1 คุณสมบัติ

- มีสัญชาติไทย
- มีสภาพความพิการตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด

3 บัตรประจำตัวคนพิการ

- มีอายุ 8 ปีนับแต่วันที่ออกบัตร
- บัตรหมดอายุให้ยื่นต่อนายทะเบียนพร้อมหลักฐาน ก่อนบัตรหมดอายุ 30 วัน
- กรณีสูญหาย ชำรุด ให้ยื่นขอมีบัตรใหม่
- กรณีตาย /ไม่มีสภาพพิการ /ยกเลิก แจ้งนายทะเบียน
- ให้บุคคลถือบัตรมีอายุครบ 60 ปี หรือมีสภาพความพิการเป็นที่เห็นได้โดยประจักษ์ ให้ใช้บัตรนั้นต่อไปได้ตลอดชีวิต

2 เอกสารประกอบคำขอ

- สำเนาบัตร ปชช.
- สำเนาทะเบียนบ้าน
- รูปถ่าย 1 นิ้ว ถ่ายไม่เกิน 6 เดือน 2 รูป
- ใบรับรองความพิการ

♿ กรณีสภาพความพิการที่สามารถเห็นได้โดยประจักษ์ไม่ต้องมีใบรับรองความพิการก็ได้

4 สถานที่ยื่นคำขอ

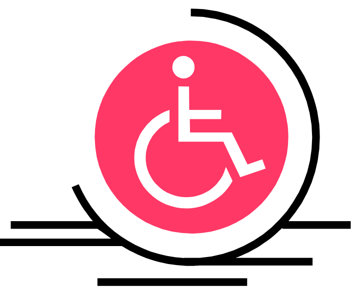
- ยื่นด้วยตนเอง หรือผู้อื่นยื่นคำขอแทนได้ (ผู้ปกครอง ผู้พิทักษ์ ผู้อนุบาล หรือผู้ดูแลคนพิการ)

กรุงเทพมหานคร

(1) ร.พ. สิรินธร (2) สถาบันราชานุกูล (3) ร.พ. ผู้สูงอายุบางขุนเทียน (4) ร.พ.นพรัตนราชธานี (5) ร.พ. พระราม 2 (6) ร.พ. เมตตาประชารักษ์ (วัดไร่ขิง) (7) ศูนย์บริการคนพิการกรุงเทพฯ และศูนย์บริการฯ สาขา ได้แก่ มีนบุรี ลาดกระบัง และสายไหม

จังหวัดอื่น

(1) ศูนย์บริการคนพิการระดับจังหวัด (2) ร.พ.ประจำจังหวัด/อำเภอ ที่มีศูนย์บริการแบบเบ็ดเสร็จใน ร.พ. 3) อปท.(4) หน่วยงานของรัฐอื่นตามที่ผู้ว่าราชการจังหวัดประกาศกำหนด

มาตรา 4 พ.ร.บ.ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ .2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2556

คนพิการ

หมายถึง บุคคลที่มีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคมได้อย่างบุคคลทั่วไป เนื่องจากมีความบกพร่องของบุคคลประกอบกับมีอุปสรรคด้านต่างๆ/จำเป็นพิเศษ

ประกาศกระทรวง พม. เรื่อง ประเภทและหลักเกณฑ์ความพิการ พ.ศ. 2552 และที่แก้ไข (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2555

ประเภทความพิการ 7 ประเภท

1

ความพิการทางการเห็น

2

ความพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย

3

ความพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย

4

ความพิการทางจิตใจหรือพฤติกรรม

5

ความพิการทางสติปัญญา

6

ความพิการทางการเรียนรู้

7

ความพิการทางออทิสติก

คนพิการ

พระราชบัญญัติ
ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ
พ.ศ. ๒๕๕๐
ฉบับอ้างอิง (พิมพ์ครั้งที่ ๒)

สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

มาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 ได้ให้คำจำกัดความ "**คนพิการ**" หมายความว่า **บุคคลซึ่งมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือ เข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคม** เนื่องจากมีความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว การสื่อสาร จิตใจ อารมณ์ พฤติกรรม สติปัญญา การเรียนรู้ หรือความบกพร่องอื่นใด ประกอบกับมีอุปสรรค ในด้านต่าง ๆ และมีความจำเป็นเป็นพิเศษที่จะต้องได้ รับความช่วยเหลือด้านหนึ่งด้านใด เพื่อให้สามารถปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคมได้ อย่างบุคคลทั่วไป ทั้งนี้ ตามประเภทและหลักเกณฑ์ที่ รมว.พม.ประกาศกำหนด

ประเภทความพิการ

ประกาศกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เรื่อง ประเภทและหลักเกณฑ์ความพิการ พ.ศ. 2552 และที่แก้ไข (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2555

กำหนดประเภทความพิการ ตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 จำนวน 7 ประเภทความพิการ

1 ทางการเห็น

ตาบอด

มองเห็นน้อยกว่า 3/60 (เมตร) หรือ 20/400(ฟุต) ลานสายตาแคบกว่า 10 องศา หรือตาบอดสนิทมองไม่เห็นแม้แต่แสง

ตาเลือนราง

มองเห็นน้อยกว่า 6/18(เมตร)หรือ 20/70(ฟุต) ลงไปจนมองเห็นเพียงแสงสว่าง : ลานสายตาแคบกว่า 30 องศา

2 ทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย

หูหนวก เมื่อตรวจการได้ยิน โดยใช้คลื่นความถี่ที่ 500 เฮิรตซ์ 1,000 เฮิรตซ์ และ 2,000เฮิรตซ์ ในหูข้างที่ได้ยินดีกว่าจะสูญเสียการได้ยินที่ความดังของเสียง 90 เดซิเบลขึ้นไป

หูตึง เมื่อตรวจวัดการได้ยิน โดยใช้คลื่นความถี่ที่ 500 เฮิรตซ์ 1,000 เฮิรตซ์ และ 2,000 เฮิรตซ์ ในหูข้างที่ได้ยินดีกว่าจะสูญเสียการได้ยินที่ความดังของเสียงน้อยกว่า 90 เดซิเบลลงมาจนถึง 40 เดซิเบล

ความพิการทางการสื่อความหมาย การที่บุคคลมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ซึ่งเป็นผลมาจากการมีความบกพร่องทางการสื่อความหมาย เช่น พูดไม่ได้ พูดหรือฟังแล้ว ผู้อื่นไม่เข้าใจ เป็นต้น

3 ทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย

ความพิการทางการเคลื่อนไหว

การสูญเสียความสามารถของอวัยวะในการเคลื่อนไหว ได้แก่ มือ เท้า แขน ขา อาจมาจากสาเหตุ อัมพาต แขน ขา อ่อนแรง แขน ขาขาด หรือภาวะเจ็บป่วยเรื้อรังจนมีผลกระทบต่อการทำงาน มือ เท้า แขน ขา

ความพิการทางร่างกาย

ความผิดปกติของศีรษะ ใบหน้า ลำตัว และภาพลักษณะภายนอกของร่างกายที่เห็นได้ อย่างชัดเจน

4 ทางจิตใจหรือพฤติกรรม

ความบกพร่องหรือความผิดปกติทางจิตใจหรือสมองในส่วนของการรับรู้ อารมณ์หรือความคิด

5 ทางสติปัญญา

มีพัฒนาการช้ากว่าปกติ หรือมีระดับเชาว์ปัญญาต่ำกว่าบุคคลทั่วไป โดยความผิดปกตินั้นแสดงก่อนอายุ 18 ปี

6 ทางการเรียนรู้

ความบกพร่องทางสมอง ทำให้เกิดความบกพร่องในด้านการอ่าน การเขียน การคิดคำนวณ หรือกระบวนการเรียนรู้ พื้นฐานอื่นในระดับความสามารถที่ต่ำกว่าเกณฑ์ มาตรฐานตามช่วงอายุและระดับสติปัญญา

7 ทางออทิสติก

ความบกพร่องทางพัฒนาการด้านสังคม ภาษา และการสื่อความหมาย พฤติกรรมและอารมณ์ โดยมีสาเหตุมาจากความผิดปกติของสมองและความผิดปกตินั้นแสดงก่อนอายุสองปีครึ่ง ทั้งนี้ ให้รวมถึงการวินิจฉัยกลุ่มออทิสติกสเปกตรัมอื่น ๆ เช่น แอสเปอเกอร์ (Asperger)

กรณีความพิการ เห็นโดยประจักษ์

ไม่ต้องมีเอกสารรับรองความพิการ

ความพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย

หูหนวก ไม่มีรูหูทั้งสองข้าง

ความพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย

แขนขาด ระดับข้อมือขึ้นไป อย่างน้อยหนึ่งข้าง

ขาขาด ระดับข้อเท้าขึ้นไป อย่างน้อยหนึ่งข้าง

ความพิการทางการเห็น

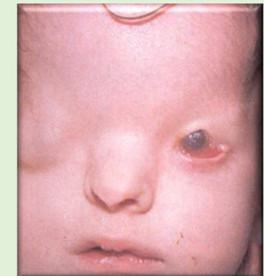
ไม่มีลูกตา

ไม่เห็นลูกตา

ลูกตาสีขาวขุ่น

ลูกตาฝ่อ

1. การขับเคลื่อนงานด้านคนพิการ ของกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

2534 พ.ร.บ การฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ เน้นการให้การสงเคราะห์และการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ

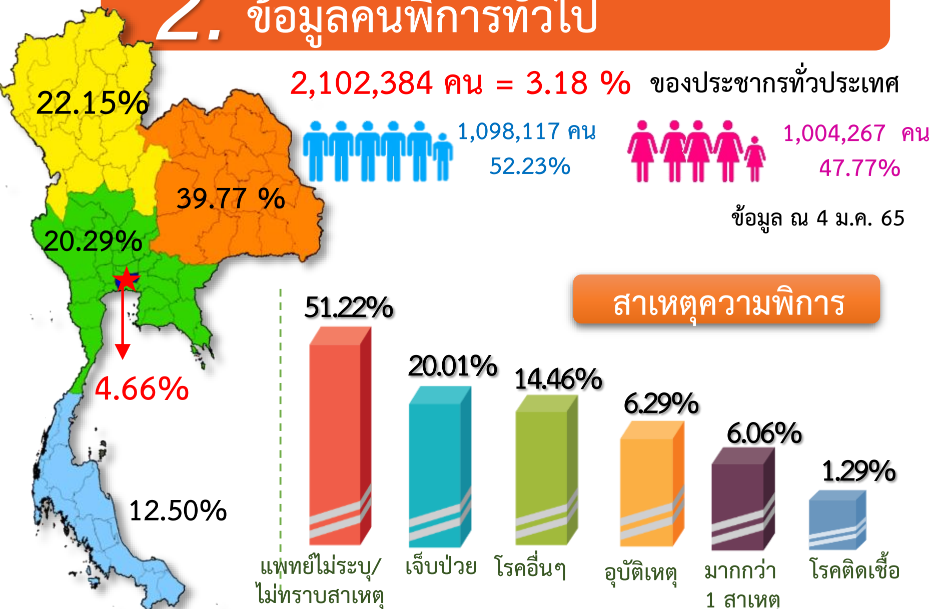
2538 มีการส่งเงินเข้ากองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการขึ้นเป็นครั้งแรก เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้คนพิการได้ประกอบอาชีพ และมีงานทำ

2550 1) ไทยให้สัตยาบันต่ออนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ (CRPD) 2) พ.ร.บ. ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550

2556 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ร.บ. (ฉบับที่ 2) เพิ่มมาตรการในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ และการแก้ไขปัญหาการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากสิ่งอำนวยความสะดวก ตลอดจนสวัสดิการและความช่วยเหลืออื่นจากรัฐ

2. ข้อมูลคนพิการทั่วไป

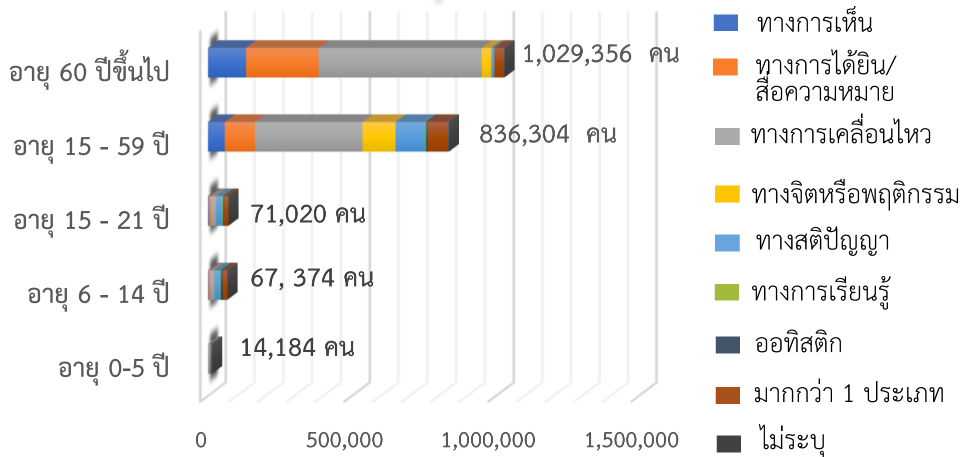
2,102,384 คน = 3.18 % ของประชากรทั่วประเทศ

ประเภทความพิการ	จำนวน (คน)	ประเภทความพิการ	จำนวน (คน)
1.ทางการเคลื่อนไหว	1,054,786	5. ทางสติปัญญา	143,819
2.ทางการได้ยิน/สื่อความหมาย	393,027	6. ออทิสติก	17,101
3. ทางการเห็น	187,546	7. ทางการเรียนรู้	13,711
4. ทางจิตหรือพฤติกรรม	164,710	8. รอการยืนยัน	3,849

3. คนพิการในหน่วยงาน พก. 4,009 คน (22 แห่ง)

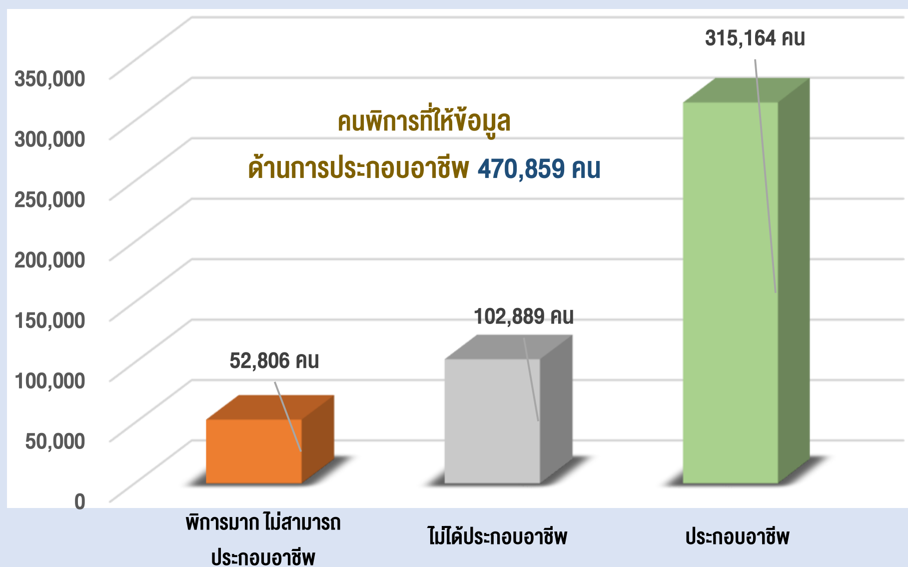
วิเคราะห์ตามอายุและประเภทความพิการ

4. แผนภูมิแสดงอาชีพคนพิการในวัยทำงาน

คนพิการในวัยทำงาน (อายุ 15 - 59 ปี) จำนวน 855,816 คน

ไม่ประสงค์ให้ข้อมูล และไม่ระบุข้อมูลด้านการประกอบอาชีพ 384,957 คน

ระเบียบด้านสวัสดิการที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ

ตาม **มาตรา 20** คนพิการมีสิทธิเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะตลอดจนสวัสดิการและความช่วยเหลืออื่นจากรัฐ

1 ด้านการแพทย์

การบริการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยกระบวนการทางการแพทย์และค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล

2 ด้านการศึกษา

การศึกษาแบบทั่วไป การศึกษาทางเลือกหรือการศึกษานอกระบบตามความเหมาะสม

3 ด้านอาชีพ

การบริการฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพ เพื่อการมีงานทำและส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระ

4 ด้านการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมกิจกรรมทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง เท่าเทียมกับบุคคลทั่วไป

5 ด้านกฎหมาย

การช่วยเหลือทางกฎหมายและการจัดหาทนายความว่าต่างแก้ต่างคดี

6 ด้านข้อมูลข่าวสาร

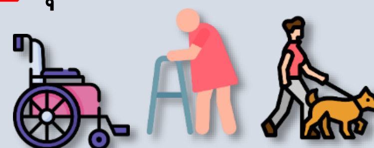
ข้อมูลข่าวสาร การสื่อสาร เทคโนโลยีสารสนเทศและสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการสื่อสารสำหรับคนพิการทุกประเภท

7 ล่ามภาษามือ

บริการล่ามภาษามือตามระเบียบคณะกรรมการกำหนด

8 อุปกรณ์ เครื่องช่วย

สิทธิได้รับสัตว์นำทาง เครื่องมือหรืออุปกรณ์ และเครื่องช่วยความพิการใด ๆ

9 เบี้ยสวัสดิการ

การจัดสวัสดิการเบี้ยความพิการ สำหรับคนพิการที่มีบัตรประจำตัวเป็นต่อเดือน

10 สวัสดิการอื่นใด

การปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย การมีผู้ช่วยคนพิการ หรือการจัดให้มีสวัสดิการอื่นตามที่คณะกรรมการกำหนด

ผู้ช่วยคนพิการ (Personal Assistant :

ความหมาย

ผู้ช่วยคนพิการ คือ บุคคลซึ่งให้ความช่วยเหลือคนพิการ เฉพาะบุคคล เพื่อให้สามารถปฏิบัติกิจวัตรที่สำคัญในการดำรงชีวิต

หน้าที่ PA

- ✓ ช่วยให้คนพิการดำรงชีวิตประจำวัน
- ✓ ช่วยให้คนพิการเข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมทางสังคมได้

กฎหมาย PA

มาตรา 20 แห่ง พ.ร.บ. ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

(10) การปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย การมี ผู้ช่วยคนพิการ หรือการจัดให้มี สวัสดิการอื่นตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนดในระเบียบ

ระเบียบ คกก.กพช. ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยให้แก่คนพิการ การมีผู้ช่วยคนพิการ การช่วยเหลือคนพิการที่ไม่มีผู้ดูแล และสิทธิของผู้ดูแลคนพิการ พ .ศ.2552 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

PA ทั่วประเทศ

1,412 คน

ปฏิบัติงานจริง

1,261 คน

กระบวนการและแนวทางการจัดบริการผู้ช่วยคนพิการ

การฝึกอบรม

หลักสูตรผู้ช่วยคนพิการระดับพื้นฐาน พ.ศ.2555 รวม 54 ชม.

- ภาคทฤษฎี จำนวน 24 ชม.
- ฝึกภาคปฏิบัติในพื้นที่ จำนวน 30 ชม.

การจดแจ้ง

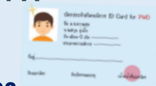
- เป็นผู้ผ่านการฝึกอบรมหลักสูตร PA
- สถานที่ยื่นคำขอ :
  - ➢ ศูนย์บริการคนพิการ กทม.
  - ➢ สนง.พมจ. และหน่วยบริการในพื้นที่

การให้บริการ

คุณสมบัติคนพิการที่ขอรับบริการ PA

- มีบัตรประจำตัวคนพิการ
- มีความจำเป็นต้องใช้ผู้ช่วยคนพิการ
- ไม่ได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานของรัฐ

ค่าตอบแทน

- ค่าตอบแทนผู้ช่วยคนพิการ 50 บาท/ชม. (สูงสุดไม่เกิน 6 ชม./วัน หรือไม่เกินเดือนละ 180 ชม.)
- ค่าเดินทางสำหรับปฏิบัติหน้าที่ (เบิกจ่ายตามระเบียบกระทรวงการคลัง)

source: *WHO global disability action plan 2014-2021*

10 things we can all do about disABILITY

1 รู้ เข้าใจ

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคนพิการและความพิการ

WHO ประมาณการว่ามีคนพิการ จำนวน 15 % ของประชากรโลก ซึ่งส่งผลต่อทุกคน

2 เคารพสิทธิ

การปลูกฝังความเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

การเลือกปฏิบัติและทัศนคติที่ดีต่อคนพิการและความพิการเป็นอุปสรรคที่ใหญ่มี่สุดที่คนพิการต้องเผชิญ

3 สุขภาพ สวัสดิการ

หลักประกันในการเข้าถึงสุขภาพและสวัสดิการ

คนพิการมีความต้องการทั่วไปเช่นเดียวกับคนทั่วไป

4 ฟื้นฟู และบริการ

การส่งเสริมเรื่องของการฟื้นฟูและการบริการ

คนพิการได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพ ป้องกันตั้งแต่ระยะแรกเริ่ม และเทคโนยีสิ่งอำนวยความสะดวกตามความเหมาะสม

5 การศึกษา

การสนับสนุนเรื่องการเรียนรวม

การส่งเสริมการเรียนรู้กับคนพิการเป็นเส้นทางสู่สังคมที่เท่าเทียม

6 มีงานทำ

ยกระดับมีงานทำ

สนับสนุนให้คนพิการสามารถทำงานได้ตามความต้องการอย่างเต็มที่

7 สภาพแวดล้อม

การสร้างสภาพแวดล้อมสำหรับทุกคน

การสร้างหลักประกันในการเข้าถึงอาคาร สถานที่ ระบบขนส่งและสถานที่สาธารณะโดยปราศจากอุปสรรค

8 สวัสดิการสังคม

สวัสดิการสังคม และการคุ้มครองทางสังคม

คนพิการได้รับการคุ้มครองทางสังคมและเข้าถึงสิทธิ

9 ศักยภาพ

ส่งเสริมศักยภาพและความสามารถของคนพิการ

คนพิการเข้าถึงนันทนาการ กีฬา ศิลปะ การมีคู่ชีวิต การศึกษาและการทำงาน

10 สิทธิ

ตระหนักในเรื่องของสิทธิ

คนพิการมีสิทธิ และสามารถเข้าถึงข้อมูล

แผนภาพการความต้องการพื้นฐานของคนพิการ

***WHO : The community-based rehabilitation (CBR) matrix

การช่วยเหลือคนพิการ
แต่ละประเภทความพิการ

การช่วยเหลือคนพิการทางการเห็น

การฝึกทักษะการดำรงชีวิต

คนพิการทางการเห็น / ตาบอดทุกคน จำเป็นต้องได้รับการฝึกทักษะการสร้างความคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อม และการเคลื่อนไหวสำหรับคนตาบอด (Orientation and Mobility หรือ O&M) เพื่อให้สามารถช่วยตนเองและดำรงชีวิตอิสระด้วยตนเอง

- ❑ ความคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อม (Orientation) คือความสามารถที่จะรู้ว่าตนเองอยู่ที่ใดในสิ่งแวดล้อมนั้นๆ
- ❑ การเคลื่อนไหว (Mobility) คือความสามารถที่จะเคลื่อนไหวจากสถานที่แห่งหนึ่ง ไปยังสถานที่ต่างๆ ในสิ่งแวดล้อมได้อย่างปลอดภัยรวดเร็วและสง่างาม

วัตถุประสงค์ O&M

ปลอดภัย	รวดเร็ว
เป็นอิสระ	สะดวก
สง่างาม	

1

- ✓ การทักทาย/บอกลา : ใช้มือสัมผัสคนตาบอดเมื่อพบกัน/อำลา
- ✓ เมื่อพบเจอคนตาบอด :ควรกล่าวทักทาย และบอกชื่อของตนเอง เมื่อต้องการไปแล้วก็ต้องบอกให้คนตาบอดทราบด้วย
- ✓ ต้องถามคนตาบอดก่อนว่า “ต้องการความช่วยเหลือหรือไม่” และควรช่วยให้ถูกวิธี

2 การช่วยนำทางคนพิการทางการมองเห็นในสถานการณ์ต่าง ๆ

เริ่มต้นนำทาง ให้ยืนข้างคนพิการด้านใดด้านหนึ่งที่ถนัด แล้วจับมือด้านขวาของเขามาจับที่หลังข้อศอกของคนนำทาง โดย คนพิการจะยืนเยื้องไปด้านหลังของคนนำทางประมาณครึ่งก้าว

การเดินนำทางในที่แคบ ให้งอหรือพับแขนข้างที่คนพิการจับข้อศอกอยู่ ไขว้ไปข้างหลังตลอดเส้นทางที่แคบ

นำทางขึ้นรถ เมื่อถึงรถให้จับมือของคนพิการข้างที่จับข้อศอกไปแตะขอบประตูรถ สำหรับรถยนต์ให้สัมผัสขอบประตูด้านบน สำหรับรถตู้ให้แตะที่ขอบประตูด้านซ้าย และรถเมล์ให้จับมือไปสัมผัสที่ราว ประตูด้านซ้าย จากนั้นเขาจะขึ้นไปนั่งบนรถเอง

การนำทั่วไป เมื่อจับข้อศอกข้างที่ถนัดของผู้นำทางแล้ว ให้ผู้นำทางเดินไปเรื่อย ๆ ตามสบายเป็นปกติไปในที่ที่เขาต้องการไป และไม่ ควรเดินช้าหรือเร็วจนเกินไป ควรระวังไม่ให้ชนสิ่งกีดขวางต่าง ๆ เมื่อถึงที่ หมายบอกเขาให้ทราบด้วย

การนำทางเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม ควรบอกคนพิการในเรื่องของการหันหน้า ให้ถูกทิศทางตามที่ผู้อื่นปฏิบัติ การพนมมือหรือเอามือลง บอกให้นั่งหรือยืน ให้สอดคล้องกับการปฏิบัติในกิจกรรมนั้น

การนำทางคนพิการเข้าร่วมประชุม เมื่อไปถึงห้องประชุมควรบอกด้วยว่า ประธานนั่งตรงไหน แล้วคนพิการทางการ เห็นนั่งตรงไหน บุคคลสำคัญมีใครบ้าง คนที่เข้าร่วมประชุมมีประมาณกี่คน กรณีอาสาสมัครนำทางไปยังสถานที่ที่ยังไม่เคยไป ควรบรรยายเส้นทางว่าเป็น อย่างไร และมีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้นบ้าง เป็นต้น

นำทางไปนั่งเก้าอี้โดยการจับมือของคนพิการจับพนักพิงเก้าอี้แล้วเขาจะนั่งเอง

บอกเล่าสภาพแวดล้อมระหว่างนำทางคนพิการตลอดเส้นทางที่เดินว่าเป็นอย่างไร

3 ช่วยเหลือคนพิการระหว่างการรับประทานอาหาร

- ✓ บอกคนพิการว่า บนโต๊ะอาหารมีอะไรบ้างและ อยู่ตรงไหน โดยใช้ตำแหน่งเข็มนาฬิกาเป็นหลัก เช่น แก้วน้ำอยู่ตรงบ่ายโมง เป็นต้น
- ✓ ถามคนพิการว่า ต้องการรับประทานอาหาร อะไร จากนั้นตักใส่จานของคนพิการทางการเห็น พร้อมบอกตำแหน่งอาหาร ในจาน โดยบอกตำแหน่งเข็มนาฬิกาเช่นเดิม

4 ช่วยดูแลความปลอดภัย และป้องกันอุบัติเหตุ

- ✓ โดยบอกคนพิการ ทางการเห็น เมื่อมีสิ่งกีดขวาง รถยนต์ ของมีคม หลุม บ่อ เป็นต้น

5 ช่วยเหลือคนตาเห็นเลือนรางให้เข้าถึงข้อมูลข่าวสาร

- ✓ ด้วยการใช้ ตัวอักษรขนาดใหญ่ และสีให้ชัดเจน

การช่วยเหลือคนพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย

กระบวนการสอนและฝึกให้คนพิการทางการได้ยิน สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมโดยมีปัญหาน้อยที่สุดทั้งด้านการรับรู้ภาษา และการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร จิตใจ พฤติกรรม สังคม การศึกษา และการประกอบอาชีพ ประกอบด้วยวิธีการดังต่อไปนี้

1 การแนะแนวและให้คำปรึกษาครอบครัวและคนพิการ

เพื่อให้คนในครอบครัวและคนพิการยอมรับความพิการ คลายความเครียด ความวิตกกังวล และพร้อมที่จะรับและให้ความร่วมมือกับแผนการฟื้นฟูและพัฒนาศักยภาพทางการได้ยิน

2 การฝึกและการใช้เครื่องช่วยฟัง

- ✓ พอจะได้ยินเสียงอยู่บ้าง (หูตึง) วิธีการง่ายๆ คือ การนำมือมาป้องหูตนเองเพื่อช่วยให้การรับฟังเสียงพร้อมทั้งให้คู่สนทนาใช้เสียงดังในระดับที่คนพิการสามารถได้ยิน
- ✓ ใช้เครื่องช่วยฟัง ซึ่งเป็นเครื่องขยายเสียงขนาดเล็กที่ใส่ติดตัวได้

3 การฝึกใช้การดูในการสื่อความเข้าใจ

การดูพร้อมการฟังจะช่วยเสริมความสามารถในการรับรู้ และการสื่อความเข้าใจของคนพิการทางการได้ยิน

4 การอนุรักษ์การได้ยินและภาษา

สอนให้รู้จักการควบคุมและป้องกันการสูญเสียการได้ยินเพิ่มขึ้น

5 การแนะแนวด้านจิตใจและสังคม

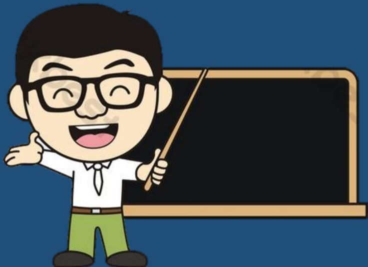
แนะนำการยอมรับและการใช้ชีวิตอยู่กับความพิการอย่างเป็นปกติ ประกอบกิจกรรมทางสังคมต่าง ๆ ครอบครัวและผู้ดูแลคนพิการ ควรให้ความรักและเลี้ยงดูอบรมให้ความรัก ความอบอุ่น

6 การแนะแนวด้านการศึกษา

เด็กสามารถสื่อความหมายได้โดยการใช้ภาษาพูด ควรให้เข้าเรียนร่วมในชั้นปกติ เพราะการฝึกให้สามารถใช้ชีวิตในสังคมได้จริง แต่ถ้าไม่สามารถสื่อความหมายโดยการพูด และต้องใช้ภาษามือ ควรส่งให้เข้าเรียนในโรงเรียนโสตศึกษาสำหรับคนหูหนวกซึ่งจะมีอยู่ตามจังหวัดต่าง ๆ โดยทั่วไป

7 การแนะแนวด้านอาชีพ

ความพิการจะมีร่างกาย สติปัญญา เช่นเดียวกับคนทั่วไป สามารถประกอบอาชีพได้ตามความรู้ความถนัด สังคมจึงให้การสนับสนุนและเป็นกำลังใจให้คนพิการสามารถพึ่งพาตนเองได้และใช้ชีวิตอยู่อย่างมีความสุข

8 การประเมินผลและการติดตาม

กระบวนการฟื้นฟูความพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย ควรมีการประเมินผลทั้งก่อนการฟื้นฟู และหลังการฟื้นฟูอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ทราบถึงพัฒนาการและนำผลมาปรับปรุงกระบวนการฟื้นฟูให้เกิดความเหมาะสมที่สุด

การช่วยเหลือคนพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย

1 ให้ความเท่าเทียม

ปฏิบัติกับเขาเหมือนที่ปฏิบัติกับคนทั่วไปในสังคม โดยเคารพในศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์อย่างเท่าเทียมกับคนทั่วไป

2 การให้เกียรติคนพิการ

ไม่มองว่าเขาเป็นคนไร้ค่า หรือไร้ความสามารถ รวมทั้งไม่แสดงท่ารังเกียจหรือหัวเราะเยาะ

3 ให้โอกาส

ให้โอกาสคนพิการทางร่างกายในการเข้าสังคมและเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ

4 สอบถามความต้องการ

ถามคนพิการหรือผู้ดูแลก่อนเสมอว่า ต้องการให้ช่วยเหลือหรือไม่ และช่วยอย่างไร จากนั้นจึงช่วยเหลือตามคนพิการต้องการ

5 งดการเคลื่อนย้ายเครื่องช่วยคนพิการโดยพละการ

ห้ามเคลื่อนย้ายสิ่งของของคนพิการ โดยเฉพาะอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการ เพราะจะทำให้คนพิการไม่สามารถนำมาใช้ได้ ดังนั้น ก่อนจะเคลื่อนย้ายสิ่งของต่าง ๆ ควรถามเขาก่อนเสมอว่าจะให้วางไว้ที่ใด

6 วิธีช่วยคนพิการใช้ไม้ค้ำยัน

โดยทั่วไปคนพิการสามารถเดินได้ด้วยอุปกรณ์เหล่านี้ ยกเว้นทางเดินขรุขระหรือลื่น ควรเดินตามหลังใกล้ ๆ คอยเฝ้าระวังและเข้าช่วยทันทีหากเห็นว่าไม่ปลอดภัย นอกจากนี้ในขณะขึ้นบันได อาสาสมัครควรรับไม้ค้ำยันหรือไม้เท้ามาถือและเดินตามไป ส่งมอบไม้เท้าหรือไม้ค้ำยันให้เมื่อคนพิการขึ้นบันไดเรียบร้อยแล้ว

7 การช่วยคนพิการทางระหว่างรับประทานอาหาร

ถ้าคนพิการมองไม่เห็นอาหาร ให้บอกว่ามีอาหารอะไรบ้าง และในกรณีที่ไม่สามารถตักเองได้ ให้ช่วยยกจานอาหารให้คนพิการตัก หรือตักอาหารให้คนพิการ สำหรับคนพิการระดับรุนแรงบางคนอาจไม่สะดวกที่จะตักอาหารใส่ปาก อาสาสมัครควรช่วยป้อนอาหารให้ ทั้งนี้ ต้องใช้วิธีตามที่คนพิการหรือผู้คุ้นเคยกับคนพิการแนะนำ

8 การเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากข้อมูลข่าวสาร

ช่วยเหลือคนพิการให้สามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากข้อมูลข่าวสารได้อย่างเท่าเทียมกับคนทั่วไป เช่น ช่วยอ่านหนังสือ เอกสาร บทความ และข้อมูลต่าง ๆ ให้คนพิการฟัง จัดป้ายประกาศต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับที่คนพิการนั่งเก้าอี้เข็นอ่านได้ชัดเจน เป็นต้น

9 พูดคุยอย่างเหมาะสม

พูดคุยด้วยวิธีที่เหมาะสม ในกรณีที่คนพิการมีปัญหาในการพูด เช่น ศีรษะเอียง ปากบิดเบี้ยว พูดลาบาก พูดช้า พูดไม่ชัด อาสาสมัครควรยืนตรงหน้าของคนพิการทุกครั้งก่อนทักทาย หรือพูดคุยด้วยน้ำเสียงปกติและควรฟังจนจบ ไม่ควรแย่งพูด พูดแซงหรือต่อประโยคของคนพิการ

10 การเข้าถึงสภาพแวดล้อม

ช่วยส่งเสริมการปรับสภาพแวดล้อม ให้คนพิการทางร่างกายสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ โดยมีสิ่งอานวยความสะดวกที่เหมาะสม ในสภาพแวดล้อมต่าง ๆ เช่น ทางลาด ห้องน้ำ ลิฟต์ รถเมล์ รถไฟ รถทัวร์ รถไฟฟ้า รถแท็กซี่ เป็นต้น

11 ช่วยเหลืออื่น ๆ ตามที่คนพิการทางร่างกายหรือผู้ดูแลคนพิการร่างกายร้องขอให้ช่วย

การช่วยเหลือคนพิการทางจิตใจหรือพฤติกรรม

1 การช่วยเหลือเบื้องต้นและการส่งต่อ

โรคทางกาย

มักจะมีอาการสับสน งุนงง เสียความจำ กระสับกระส่าย ประสาทหลอน เพ้อ จึงอาจเกิดอันตรายต่อตนเองและผู้อื่นได้ง่าย ต้องรีบนำส่งแพทย์เพื่อรักษาโดยด่วน เพราะอาจมีอันตรายถึงขั้นเสียชีวิตได้

หวาดระแวง

มักไม่ให้ความร่วมมือในการรักษาฟื้นฟู และอาจเกิดอันตรายขึ้น เช่น ไปทำร้ายผู้อื่นเพราะหวาดระแวงว่าเขาจะมาทำร้ายตน บางรายอาจถึงขั้นฆ่าตัวตายได้ ควรได้รับการส่งต่อไปรักษาฟื้นฟูในโรงพยาบาลจิตเวช

ก้าวร้าวหรือมีพฤติกรรมรุนแรง

การพูดคุยกับผู้ป่วยควรทำด้วยท่าทีสงบ ไม่ข่มขู่ คุกคาม พยายามสืบหาสาเหตุของพฤติกรรมก้าวร้าว รุนแรงว่าเกิดจากอะไร หากเขามีอาวุธควรปล่อยให้เป็นหน้าที่ของผู้มีความชำนาญในการเกลี้ยกล่อมจนเขายอมวางอาวุธเสียก่อน ผู้ป่วยในกรณีต้องรีบนำส่งโรงพยาบาลจิตเวชโดยด่วน

ซึมเศร้า

ควรประเมินความรุนแรงของอาการ และความเสี่ยงต่อการฆ่าตัวตาย ไม่ควรปล่อยให้คนที่มีลักษณะอาการนี้อยู่ตามลำพัง หรือไปพบแพทย์ตามลำพังควรมีผู้ไปเป็นเพื่อน รวมทั้งมีมาตรการป้องกันการฆ่าตัวตายระหว่างนำส่งโรงพยาบาลด้วย

ซึมเฉย

จะมีอาการซึมเฉย ไม่พูด ไม่กิน อาหาร อยู่ในท่าใดท่าหนึ่งนาน ๆ ไม่ให้ความร่วมมือในการฟื้นฟูรักษา ไม่ยอมกินยา ซึ่งจะส่งผลให้เกิดอันตรายจากการขาดน้ำ อาหาร จึงควรส่งต่อไปรักษาในโรงพยาบาล

อาการไม่รุนแรง

สามารถพูดคุยรู้เรื่อง และสามารถทำงานปฏิบัติหน้าที่ ดำเนินชีวิตประจำวันตามสมควร อาจแนะนำให้ไปพบแพทย์ในชุมชนก่อน หากมีปัญหาด้านการรักษาฟื้นฟูจึงพิจารณาส่งต่อไปยังโรงพยาบาลในจังหวัดต่อไป

2 การดูแลคนพิการทางจิตใจและพฤติกรรม

1 ดูแลให้ไปพบแพทย์ตามนัด และให้กินยาตามแพทย์สั่งอย่างสม่ำเสมอ แม้ว่าจะดูว่ามีอาการเป็นปกติก็ตาม เพื่อป้องกันไม่ให้กลับมามีอาการอีก

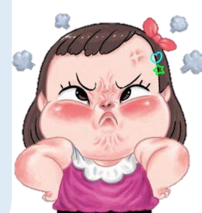

2 ดูแลไม่ให้เสพสารเสพติดมึนเมาทุกชนิด และควรให้งดทำงานที่เกี่ยวกับเครื่องจักรเพราะอาจเกิดอันตรายได้ง่าย

3 ไม่ควรบังคับหรือตามใจคนพิการมากเกินไปเพราะจะส่งผลต่อการรักษาฟื้นฟู

4 หากคนพิการมีอาการโมโหง่าย ฉุนเฉียวให้สังเกตอาการและปัจจัยกระตุ้นเหตุและพยายามลดปัจจัยกระตุ้นลง

การช่วยเหลือคนพิการทางสติปัญญา

1 วัยเด็ก

การดูแลเด็กที่มีพัฒนาการล่าช้า คือ การประเมินว่ามีพัฒนาล่าช้าด้านใดบ้าง และความล่าช้าในแต่ละด้านอยู่ในระดับใด การช่วยเหลือกระทำได้โดยการส่งเสริมและกระตุ้นพัฒนาการตั้งแต่เริ่มต้นเพื่อให้เด็กเหล่านี้สามารถพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพที่มีอยู่

การตรวจสอบ เฝ้าระวัง และป้องกันคสามพิการซ้ำซ้อน หากพบต้องทำการฟื้นฟูศักยภาพด้านนั้นควบคู่ไปกับการเตรียมความพร้อมสำหรับการเข้าเรียนในระบบการศึกษาปกติด้วย

2 วัยเรียน

หลักปฏิบัติ คือ การส่งเสริมเด็กเข้าเรียนตามความสามารถ บทบาทของผู้ปฏิบัติงานให้ความช่วยเหลือคนพิการในชุมชน คือ การประสานงานกับครูและโรงเรียนในท้องถิ่น โดยเน้นให้เด็กเหล่านี้มีโอกาสเข้าสังคมกับเด็กในวัยเดียวกันในโรงเรียน เพื่อจะได้เรียนรู้กฎระเบียบต่างๆ ทางสังคม เช่น การเข้าแถว การเข้าห้องเรียน การทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น เป็นต้น

ปัญหาที่พบ คือ ปัญหาด้านพฤติกรรม เช่น อยู่ไม่สุข หรืออารมณ์แปรปรวน เป็นต้น ซึ่งจะทำให้เพื่อนร่วมชั้นรังเกียจหรือล้อเลียน เป็นเหตุให้เกิดความไม่เชื่อมั่นในตนเอง

3 วัยทำงาน

การฟื้นฟูคล้ายกับวัยเรียน กล่าวคือ เมื่อสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมของเพื่อนในวัยเดียวกันได้แล้ว ก็อาจฝึกฝนการทำงาน หรืออาจจะทำงานในชุมชนนั้นได้ แต่ทั้งนี้ต้องชี้แจงให้นายจ้างเข้าใจและจัดการฝึกทำงานที่ไม่ซับซ้อน ทั้งต้องสอนงานซ้ำ ๆ หลาย ๆ ครั้ง และใช้เทคนิคการสอนหลายๆ แบบ เพื่อมิให้เบื่อหน่าย

การฟื้นฟูศักยภาพในช่วงนี้ต้องอาศัยการประสานงานร่วมกับหลายๆ หน่วยงานในพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาด้วย

การช่วยเหลือคนพิการทางการเรียนรู้

ความบกพร่องด้านการอ่าน (Reading Disorder)

ไม่สามารถเข้าใจข้อความที่อ่านไม่สามารถแปลความหมายของคำหรือประโยคที่อ่านได้ ทาให้ข้อมูลที่ได้รับผิดไปจากความเป็นจริง บางคนอบสนองเป็นคาพูดที่ไม่ถูกต้อง จึงถูกมองว่าเป็นผู้ที่มีปัญหาด้านการพูด

ความบกพร่องด้านการเขียน (Disorder of Written Expression)

ไม่สามารถเขียนตัวหนังสือได้ถูกต้อง ต้องใช้เวลาอย่างมากที่จะเขียนให้ถูกต้องเรียบร้อย

ความบกพร่องด้านการคำนวณ (Mathematics Disorder)

ไม่มีความเข้าใจพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ ไม่สามารถคิดคานวณได้ แม้แต่โจทย์ง่าย ๆ ที่เด็กวัยเดียวกันทำได้

การฟื้นฟูคนพิการทางการเรียนรู้

ช่วยเหลือในการเรียนรู้ โดยวางแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP=Individualized Educational Program) มีการนำสื่อเทคโนโลยีต่างๆ เข้ามาประกอบในการเรียนการสอนตามสภาพปัญญาของเด็ก

แก้ไขปัญหาเฉพาะที่เกิดร่วมกัน เช่น โรคสมาธิสั้น ปัญหาการประสานงานของกล้ามเนื้อ ปัญหาในด้านการพูดและการสื่อสาร

ลดความรุนแรงของผลกระทบที่ตามมา เช่น ปัญหาการเรียน ทางอารมณ์ พฤติกรรม และการปรับตัว โดยคัดกรองปัญหาแต่แรกเริ่ม ให้กำลังใจ และให้ความช่วยเหลือตามแนวทางที่เหมาะสม

เสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจให้กับครอบครัว เกิดความเข้าใจว่าเป็นความบกพร่องที่ต้องให้การช่วยเหลือ ไม่ตำหนิติเตียนว่าเป็นความไม่เอาใจใส่ของเด็กเอง

การช่วยเหลือคนพิการทางออทิสติก

ลักษณะบุคคลออทิสติก

- เป็นบุคคลที่มีข้อจำกัดด้านการสื่อความหมาย พฤติกรรม อารมณ์ การเรียนรู้ และจินตนาการ ฉะนั้น จึงชอบอยู่กับตัวเอง ไม่สบตา ไม่พูดคุยกับบุคคลอื่น ทำอะไรซ้ำ ๆ และบางคนไม่อยู่นิ่ง เป็นต้น
- มีระดับสติปัญญาที่แตกต่างกันไปแล้วแต่บุคคล เช่น มีความเฉลียวฉลาดและมีทักษะพิเศษในเรื่องดนตรี หรือเป็นอัจฉริยะด้านการคิดคานวณ เป็นต้น

การฟื้นฟูศักยภาพบุคคลออทิสติก

อาสาสมัครที่จะให้ความช่วยเหลือใด ๆ แก่ออทิสติก ต้อง**คำนึงถึงความเหมาะสมสอดคล้องกับลักษณะของบุคคลออทิสติกเป็นสำคัญ** ซึ่งสามารถเรียนรู้ได้จากการถามผู้ปกครอง ผู้ดูแลหรือครูของออทิสติก ร่วมกับการสังเกตพฤติกรรมทั่วไปของบุคคลออทิสติก

1 **ปฏิบัติกับบุคคลออทิสติกเหมือนคนทั่วไปในสังคม** โดยเคารพในศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกับคนทั่วไป

2 **ไม่มองบุคคลออทิสติก ว่าเป็นคนไร้ค่าไร้ความสามารถหรือสติไม่ดี** รวมทั้งไม่แสดงท่าทางรังเกียจ หัวเราะเยาะ ทั้งนี้ต้องยอมรับว่าคนเรามีศักยภาพไม่เท่ากัน

3 **ให้โอกาส**ในการเข้าสังคมและเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ สอบถามบุคคลออทิสติกหรือผู้ดูแลว่าต้องการให้ช่วยหรือไม่ และช่วยอย่างไรแล้วจึงช่วยตามความต้องการให้สอดคล้องกับความสามารถช่วยเหลือตนเองและการพูดคุยสื่อสาร

4 **ช่วยพัฒนาทักษะการเรียนรู้** เช่น การอ่าน การเขียนหนังสือ การใช้คอมพิวเตอร์ และงานอาชีพอิสระ เป็นต้น นอกจากนี้ก็จะเป็นการช่วยดูแลในเรื่องการทำกิจวัตรประจาวัน และความปลอดภัย

No Charity ... but a Chance

เปลี่ยนจากผู้รับ...เป็นผู้ให้

